

Вашуленко О. В.

науковий співробітник відділу початкової освіти

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ ПІДРУЧНИК ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Розвиток творчих здібностей молодших школярів актуалізується в умовах сьогодення, оскільки в Концептуальних засадах реформування середньої школи «Нова українська школа» задекларовано портрет сучасного випускника – цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення й інновацій, патріот [3].

У контексті зазначеного, однією із обов'язкових ознак сучасного підручника літературного читання є наявність засобів для розвитку літературно-творчих здібностей молодших школярів. Дітям цього віку від природи властива емоційність і чутливість до образних вражень, багатство та яскравість уяви, невтомна допитливість, відкритість до оточуючого світу. Вони із задоволенням беруть участь у різних видах творчих завдань, схильні до фантазування, імпровізації. Вважаємо, що з метою розвитку творчих здібностей учнів доцільно використати потенціал саме школи I ступеня, оскільки взаємодія вчителя з учнем в освітньому процесі початкової школи найтісніша і найтриваліша.

Ефективність творчого розвитку саме молодших школярів підтверджують праці Н. Вітковської, Г. Волощука, О. Грушко, Д. Джоли, Т. Коваленко, Н. Ляшової, О. Савченко, О. Струс, А. Щербо та інших дослідників. Дослідженнями Л. Божович, Л. Венгера, В. Давидова, Д. Ельконіна, М. Менчинської та ін. доведено, що саме цей вік є періодом найінтенсивнішого креативного становлення. Саме на базі початкової школи можна створити систему розвитку творчих здібностей, яка б продуктивно залучала можливості різних навчальних предметів.

Тому, конструюючи підручники нового покоління для 2–3 класів [1; 2], ми ставили за мету забезпечити передумови для розвитку в молодших школярів здатності виявляти себе в різних видах літературно-творчої діяльності. З цією метою в підручники запроваджено компетентнісно орієнтовані завдання творчо-розвивального і дослідницького характеру, які учні виконуватимуть самостійно чи колективно, у парі чи групі, під час спільної діяльності дітей і батьків.

Відповідно до етапів розвитку літературно-творчих здібностей молодших школярів у підручнику можна простежити два блоки системи завдань: підготовчий і основний.

Завдання підготовчого блоку спрямовані на: активізацію основних психічних процесів творчої особистості (емоційно-чуттєвого сприймання, образного мислення, репродуктивної і творчої уяви, мовлення); розвиток спостережливості, здатності побачити незвичайне у звичайному, уміння фантазувати, емоційної чутливості, допитливості і наполегливості, здатності до висування гіпотез, оригінальних ідей, здатності до винахідництва, дослідницької діяльності.

Завдання основного блоку зорієнтовані на самостійну літературно-творчу діяльність молодших школярів. Спочатку пропонуються завдання на завершення творчого продукту, а згодом на його самостійне створення. На завершальному етапі діти вчаться самостійно складати й удосконалювати власні твори: загадки, казки, оповідання, вірші тощо. Цей блок завдань також передбачає залучення учнів до участі в інсценізаціях, дослідницьких проектах.

Отже, включення до підручників «Літературне читання» творчих завдань забезпечує реалізацію дитини у творчій діяльності, що сприяє формуванню таких досягнень в учнів початкових класів: виявляє дослідницьку позицію в навчанні; володіє дослідницькими вміннями: спостерігає, прогнозує, моделює, проводить елементарні експерименти тощо; творчо застосовує знання, уміння, способи навчальної діяльності у відомих і нових навчальних і життєвих ситуаціях; виявляє здатність до створення власного творчого продукту, відкриття суб'єктивно нових знань і способів пізнання.

Ключові слова: творчість, творчі здібності, літературна творчість.

Список використаних джерел

1. О. В. Вашуленко, *Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)*. Ч. 2. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2019.
2. О. В. Вашуленко, *Українська мова та читання: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)*. Ч. 2. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2020.
3. Концепція «Нова українська школа»: режим доступу <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. О. Я. Савченко, *Методика читання у початкових класах*. Київ, Україна: Освіта, 2007.